બનામે ખુદા

કાકા કાવસનું

ખુન.

મુલ્ય ફક્ત એક આનો.

બનામે ખુદા.

કાકા કાવસનું ખુન

(રમુજી ફારસ.)

બનાવી પ્રસીદ્ધ કર્ત્તા.

મગનલાલ વિશ્વનાથ સિનોરવાળા.

અમદાવાદ.

સને ૧૯૦૬

સંવત ૧૯૬૩

આવૃત્તિ ૧ લી.

શ્રી "હરિદ

અમારી બનાવેલી.

શોનેરી ટોળીનો શાહજાદો
ધોળે દિવસે ધાડ પાડુ.

યાને

લોટરીબાઇનું ખુન.

એ નામની ચોપડી બહાર પડી ચુકી છે કીં. ૦-૦-૩ પાઇ.
નોટ પેઇડ કાગલ લેવામાં આવશે નહિ.
બહાર ગામના આડરો પર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવશે.
વેપારીને સસ્તે ભાવે આપીશું.

મગનલાલ વિશ્વનાથ શિનોરવાલો
ઠે૦ સારંગપુર રણછોડજીની પોલમાં
૧૯૬૩ મણીલાલ ગોરના મકાનમાં
અમદાવાદ.

થોડા દિવસમાં છપાઇ બહાર પડશે.

ખાસ વાંચવા લાયક.

જગજાહેર.

મહારાણા પ્રતાપસિંહનું.

નોવેલ.

પાઠ આના.

ગું.

કાકા કાવસનું ખૂન.

ફુરામ—આજે ઘણું વરસે મારા કાકાજી કાવસ પોતાના જીગ્રી દોસ્ત રૂસતમજી દારૂ વાલાની મુલાકાતે આંઈ તરફ આવેલા છે, ને વરી મને માફી બખ્સી મારી મુલાકાતે આવનાર છે એવી આશે કરકાકરકીને ફાકાશફીના વખતે ઘણું નેક થયું, કેમજે કાકા દોરાબ સારજંન્ટ છે તે મારાં માંગતાં લહેણાં ને કરજ દેણની આશે ખરપકર દરમીયાંન અહીં આવેલા ઠીક કામ લાગશે વરી બીજા હાથપર મારી વહાલી માણુક સાથની નારાજીનું સઘલું તુફાનબી સમાધાન થયું છે એ પણ તેટલુંજ નેક છે. મેં ચબરાકને તેની ઉપર મારો સાદીના લખીત પેગાંમ આપી મોકલ્યો છે, ને હવે તેના પ્યારા જવાબને વાસ્તે હું અધીરો બન્યો છું. (જોઇને) અરે પણ ચબરાક તો આયો (ચબરાક આવે છે) કેમ. જવાબ લાયો?

ચબરાક—જીહા, આએ રહ્યો.

(ચમકીને-મનથી) નખોદ પેલી બંત્રીનું કાગજ ફીંકવા-વામાં બારીયું તું તે તો વીસરી ગીઓ! (વીચાર કરી કાગજમાં જમનું ગજવું—અરે જમનાં ગજવામાં ' છટ! (ગભરાઇ છે)

ફુરામ—(બુમ પાડીને) એ સુ ઘડેલા પછરા કાગજ લાવની?

ચબરાક—લાયો, સાહેબ, ...

ફરમાવો તે આપવં ...

(જોતાં જોતો) નહી, કબજ નહી! હવે તો ખુલ્લ મેર કરે કદાચ મારી મોરદારનો કાગજ જશે તો હું શું કરસ. જે તે એક કાગજ હીમ્મતથી એને બારવું પરસે. ;(મોટથી બોલ્યો સાહેબ.)

ફેરામ—(જોયા વગર) થીક છે; લે ચાલ, હવે આજે મારા જબ્બર કાકા કાવસજી મારી મુલાકાતે આવનાર છે તે વણુને બાહેર મત આવકાર આપવાની દરએક ગોઠવણુ કર.

ચબરાક—જો હુકમ. (જતાં જતાં–પોતાનો બરડો ઠોકીને) જોયું તોહલો મારીને જે વે એક કાગજ પકરાવી દીધું તો બી કહેજે થીક છે. હુ કાંઈ થોરો કાફર છેઉં! અરે હુ તો વરો વજીર સરજવો જોઇતો વજીર? (જાય છે.)

ફેરામ—હવે ત્યારે મારી પ્યારી પર ના. પેગાંમનો આએ મોહો-બ્બત મએ જવાબ વાંચતે (ઉલટથી ફારીને વાંચવા જાય છે ને જોઇને ચમકે છે.) એ આએ સુ મોહોકાંન! એણે તો મારૂ કાગજ તો કાં નાંખુ ને આ કાગજ કાંથી લાયો. (ગુસ્સાથી) ચબરાક આએ મારૂ કેટલું અપમાન! કેવો હર-ધુત! કેટલો તરછોર (ખીજવાઇ હાંક મારે છે.) ચબરાક? કાંહાં મરી ગીઓ, ચબરાક! (ચબરાક આવે છે) આ કા-ગજ મુને આપતાં કાંઈ સરમા વારૂ?

ચબરાક—કાં સાહેબ સુ થીયુ.

(ગુસાથી) સુ? તુમારૂ અપમાન આવો હરધુત! (ફુ-ગાલવા માંડે છે)

ણુ સાહેબ, તમે કાંહાં ચાલ્યા? એએ કરના કે કાકાજી આવસેની?

ગત ના. ઠીક યાદ આપી જો, ચબરાક હુ મારા ...લાં જો કાકાજી આવે તો ...મારજે; ને બીજું

મારી કરજાની વાસ્તે આ[illegible]ખરકરમાં આવે આએ તરફ ભમતો ને ભમતો ફરેછ તે બી જો કદી અંદર આવે તો બેલાશક ઉભે દાદરે ગબરાવી દેજે, કે જોઇએ તો ઉંચકીને બેધરક-બારી વાતે બાહાર રસ્તામાં ફેંકી દેજે; તારે ગમે તે કરજે. પણ કોઇબી સુરતે ચંદાલને મારી સાથે રૂબરૂ થવા દેતો ના, શું ! હેમક સમજીયો કે ! (જાયછે)

ચબરાક—ઠીક છે, એતો બધું એના કેહેવા પ્રમાણે કરસું, પણ આજકાલ ઘણા દીવસથી દારૂનું તો મોંબી જોયું નથી લાવની તારે થોરો ચરાવી લઉં (એમ કરી એક બાટલી પી જાય છે. નેનશામાં આમતેમ ફરે છે એટલામાં દોરાબ શેઠના બુઢાના લીબાસમાં આવે છે)

દોરાબ—અંદર આવા તો ખરા ! આએ લુચ્ચા હરામે મને ઘણી વાર હાથ તાલી આપીને ઉડાવ્યા કીધોછ તે હવે સપરાસે. સારૂં થયું જે એનો કોઇ નરીયાંનો ખીસેસો ને કાતર્યાનો ધસેસો કાકો ઘણે વરસે આજકાલ આએ તરફ આવી મરવાનો છે એવી મને પસઅવસ ખબર હરી કે જેથી તે આવે તેરમાં તે કાકાનોજ સોંગ સજી મને અહીં પગ પેસારો કરવાને અચ્છી રવેસે બની આયું. (જોઇને) પણ આએ કોણ છટ, કોઇ કમીનો નોકર છે ! જરા દમપર સુમાર !

(ચબરાક આવે છે)

(દોરાબને જોઇને—મનથી) મોહોસમો કાંન ધાંસમાખરો એમએટલા વાસમારમાં આસમાવી મુસમુએ દેસમેખું ! (આગળ જ

સુરબ્બી સાહેબ, તમારો કમીનો સાબદ તમોને જીજીજી સલામ કરેછ.

શેઠના—(દમામથી ખંખારીને) તું કોણ છેરે બચ્ચા

ચબરાક—સુરબ્બી ક......મી......ના....

સાહેબના બત્રીશ હરામને

હજુરીઓ ને ખા-

ફરજંદના તારા બખતાવર કાકાજી સાહેબ ઘણું વરસે તુંને ગોદમા દબાવવા અધીરા થઇ ઉભાછે.

ચબરાક—આએ ઓરડામાં તશરીફ ફરમાવોને જરા આરામ કરો, મુરબ્બી, તેવણુ જરા કામે ગયેલા છે. તેઓ આવશે. હું જઇને તેવણુને તાબરતોબ તમો નેક બખ્ત સાહેબનાં અત્રે પધારવાને ખબર કરશ.

(રસ્તો ઓરડાનો બતાવે છે. દોરાબ દમામથી વાંકો ટીકો ચાલે છે ને તેઓ જાય છે. બીજી તરફથી બુઢો આવે છે.)

(ફરામ રમવા ગયો ત્યાં દોસ્તો ટેબલપર બેઠા છે ને ફરામની વાટ જુવે છે એટલામાં ફરામ આવ્યો ને શરાબનો દોર ચાલ્યો. શરાબ પીને ધુનમાં ચઢયા ને બધા મળી ગાવા લાગલા)

ફરામ—અલા આપણુ હંધા પેલા ગુજરાતી ઇંદ્ર સભાકા ગાના ગાઉંશું.

એક— એસ વેરી ગુડ.

ગાયન.

રાજા હમો દેવનાને ઇંદ્ર અમારૂં નામ,
ગમત પરીની જોવાથી થશે દીલમાં આરામ;
સાંભળો મારા દીકરા મન મારૂ ઉદાસ
તેથી તમો જઇ કરીને લાવો પરીઓ ખાસ
૩ ૨ ૨ ૨............ઉટ રાજા

ગાતા ગાતા નાચવા કુદવા માંડે છે એટલામાં ચબ-

કાકા કાવસજી—પરવર દેગાર તારો આસરો! ઘણે વરસે મારા ભત્રીજા ફરામને ગોદમાં ચાંપવાની ઉમીદથી મારા જઇફ રફીક ફ્સતમજીના મહેલમાંથી નીકળેલો હું પાધરો આએ તરફ આયોછ, પણ કેમ, એહીં કોઈ નથી! મેં એને એની તક-સીરો માફ કીધી ને હું આજે અત્રે એને મળવા આવનાર છેઉં એમ કસદનુંજ કાગજ લખ્યું તે એને મલ્યું હોસે કે નહી!

(ચબરાક આવે છે તે આ ડોસાને જોઇને લાગલો કમર-માંથી ઉંચકી ફેકી દેછ.

છાંણી ઉપર ચઢી બેસે છે એટલામાં ફરાંમ તથા તેના સો-બતીયો જોઈ ખુશી થાય છે)

ફરામ—અલા ચબરાક દોરબ શારજન્ટને તો ખુબ માર, મરી જશે તો આપણું હંદા ખાડો ખોદી દાતી દઇશુ.

ચબરાક—પણ શેઠ કાંઇ ગમત વના મારતાં ફાવશે નહિ માટે તમો ગાયન ગાવતો મને તાન ચઢશે એટલે હુ નાચસ.

ફરામ—હા, હા થીક વિચાર કીધો ચાલો તારે આપણે હંદા ગાયન ગાઇએ. (ગાય છે.)

ગાયન.

બધા—સારી છે, સારી છે, દુનિયાની રીતી;
દાના તો દારૂ પીવે, નાદાન તો દુધ પીવે;
રજપુતો ભીખ માગે, ઘાટી તો મોજ કરે;
કેવી મજાની એ રીત, શાણા કેવી મજા
ચોરો તો વેપાર કરે, વગ
શાણા તો સમ

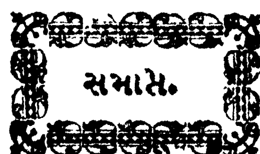
ખોટાનો જુવો સાર, શાણા-કેવી મજાની-સારી છે.

(ગાયન પુરૂ થતાં બધા હસવા માંડે છે.)

ફેરામ—(પાસે જઇ જુવે છે તો એમો કામા કાવસ નજરે જણા ય છે તેથી પસ્તાય છે) (બીજી બાજુએ)

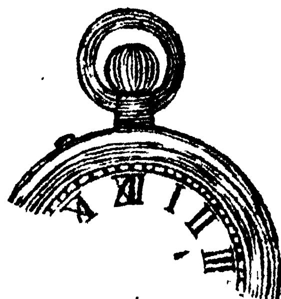
ચબરાક—(હસતો હસતો) હો............
મોહોસ મોકાંન હો............
ઘાસમાંખરો, મુસમુઓ, દેસમેખો...
હો..............................

ફેરામ-અપ્યા લુચ્યા ચબરાક આ તને ખબર છે તેં કાઇને ચક-દી નાખો, હાય મારા ઉપર શરાબની સ્તા પુર્ણ હતી તેથી મારૂં શાણપદ કોરે રહું અરેઅરે ખુદાખુદા-સત્તા આગળ શાણપદ શા કામનું.

અગાઉ ૧૦૦ ચોપડીના ગ્રાહક થનાર.

ખતરી—ગવરીશંકર દલપતરાંમ.

ગ્રાહકોમાં લુટાલુટ ! વહેલો તે પહેલો !

સત્યવાદી હરીશ્ચંદ્ર નોવેલ

યાને

જીવનચરિત્ર.

મુલ્ય ફક્ત બાર આના

મળવાનું ઠેકાણું;
કે. એમ. દુધવાળાની કંપની.
ઠે૦ કાલુપુર-અમદાવાદ.

મહાશયો ! શું તમો આપના પુત્ર-પુત્રીઓને પવિત્ર અને પ્રેમી કરી ઘર સંસાર સુધારવા ચાહો છો ? જો ચાહતા હો તો

ગ્રાહક થઇ ખુશી થાઓ.

હર્ષદ-તરંગ.

(માસિક ચોપાન્યું)

હર્ષદ (આનંદ આપનાર) તરંગ (લહેર) આ નામનું માસિક ચોપાન્યું આખા હિંદુસ્થાન ઉપરાંત આફ્રીકા વીગેરે દેશોમાં બહોળો ફેલાવો પામેલું ગુજરાતી ભાષાનું ઉત્તમ માસિક દર ઇંગ્રેજી મહિનાની શરૂઆતમાં પ્રગટ થાયછે. જેમાં સ્ત્રી સૌંદર્ય, ષડ વિકારોનું ચિત્ર, અલંકાર ઉક્તિના ભેદ, બતાવનારૂં સાહીત્ય. પ્રકૃતી પ્રસંશા, આર્ય મહિલાઓનો ધર્મ, આધુનીક ભગનીઓને બોધ, ખનીજ પદાર્થ જ્ઞાન, કાવ્ય વિષય, રસિક નોવેલ ઇત્યાદીક અનેક પ્રકારના ઘણાક વિષયો અનુક્રમ આવે છે. આ માસિકને માટે વાર્ષીક લવાજમ ટપાલ સહિત રૂપિયો દોઢ રાખવામાં આવ્યો. આફ્રીકા વાળા પાં ... ગ આના વધારે રાખવામાં આવ્યા છે. વી. પી. પોષ્ટેજ વધારે.

... માસિકના ગ્રાહકોને સને ૧૯૦૭ ની ... નં નોવેલ આપવામાં આવશે.

... ઠેકાણું.